

Tillväxtstrategi Härnösand – Företagsamma staden med den personliga livsmiljön

Dokumentnamn	Tillväxtstrategi – Företagsamma staden med den personliga livsmiljön	Dokumenttyp Tillväxtstrategi	
Fastställd/upprättad av	Kommunfullmäktige	Datum 2017-02-27	Diarienummer KS16-262-140
Dokumentansvarig/processägare	Kommunstyrelseförvaltningen	Version 1	Senast reviderad XXXX-XX-XX Giltig t o m 2020-05-01
Dokumentinformation	Tillväxtstrategin finns även i en kortfattad bildillustrerad version		
Dokumentet gäller för	Samtliga förvaltningar och nämnder i Härnösands kommun		
Annan information	Till tillväxtstrategin kopplas tidigare antagna handlingsplaner som kulturplan och miljö och energiplan. Kommande planer med riktning mot kommunens attraktivitet och utveckling ska utgå från antagen tillväxtstrategi.		

Innehåll

1	INLEDNING	3
2	STRATEGISK MÅLBILD MED DELSTRATEGIER.....	3
3	OMVÄRLDSTRENDER – BÖR	5
3.1	DRIVKRAFTER – MEGATRENDER	5
3.2	SYNSÄTT FÖRÄNDRAS.....	6
3.3	LIV OCH ARBETE FÖRÄNDRAS.....	7
4	TILLGÅNGAR- KAN	8
5	MÅLBILD – VILL	9
6	LÅNGSIKTIGT HÅLLBART ARBETE - FRAMGÅNGSFAKTOR.....	11

1 INLEDNING

Tillväxtstrategi mot 2030 för Härnösands kommun, har tagits fram i en bred process med deltagande från olika delar i samhället som näringslivet, myndigheter, högskolan och kommunen.

Processen startade 2013 i samband med *Framtidsarbetet* påbörjades, där olika inspel formades i utvecklings-grupperna som *Företagsstaden*, *Utbildningsstaden*, *Hållbara staden* och *Boendestaden* som.

I samband med detta arbete togs även en *Kunskapsplattform* fram, som beskriver kommunen i ett omvärldsperspektiv. Kunskapsplattformen pekade på möjligheterna att påbörja en ny era där kommunen stärker sin position i sitt regionala sammanhang. Den visar också hur näringslivet är en viktig dragare i förflyttningen från offentlig till i högre grad näringslivsdriven tillväxt.

Till detta belystes i en rapport hur *Kretivitet som tillväxt* kunde bli verklighet utifrån att kommunen lägger stora resurser på kultur räknat per capita. Syftet var att lyfta fram den utvecklingspotential som finns hos professionella kulturutövare och aktörer inom kreativa näringar att kunna verka i kommunen och i regionen. Rapporten visade att Härnösand har en näring med stor tillväxtfaktor.

Med utgångspunkt av ovanstående arbete beslutade kommunen att det var viktigt att skapa en tydlig inriktning för tillväxten i ett längre perspektiv.

Två centrala frågor ligger bakom det arbete som genomförts:

- Vad vill och kan Härnösands kommun vara och bli på längre sikt?
- Vilka områden är viktiga att satsa på för att komma dit?

2 STRATEGISK MÅLBILD MED DELSTRATEGIER

Resultatet är en strategisk målbild och sex delstrategier. Den strategiska målbilden beskriver en framtida företagsam kommun och stad med engagerade invånare och en attraktiv miljö som tilltalar en bred skara människor: *Företagsamma staden med den personliga livsmiljön.*

Företagsamhet, Utbildningar som grundar och *Den personliga livsmiljön* är samtliga hörnstenar för att nå målbilden.

För att nå dessa krävs också en samlande *Gemensam kraft* i hela samhället.

Hållbarhet – genomsyrar allt ligger som grund för samtliga av dessa delstrategier. I botten finns

Infrastruktur – basen för utveckling som är en viktig möjliggörare för fortsatt tillväxt.

Tillväxten är hållbar när vi kan möta vår tids behov utan att minska möjligheterna för kommande generationer att tillgodose sina. En grön

tillväxt ger nya förutsättningar för näringslivet genom smarta lösningar som stärker både miljö och ekonomi. Livskvalitet är det övergripande syftet med tillväxtarbetet.

Framgångsfaktorer

För att lyckas med att nå den strategiska målbilden behövs en fortsatt bred förankring och uppslutning bakom målbilden och de framtagna strategierna. Strategin innehåller förutom strategisk målbild, *six strategier* för att nå målbilden samt *de första stegen på vägen* mot genomförande.

Vikten av delaktighet och medskapande kan inte nog betonas. Strategin ska bidra till att skapa delaktighet, involvera närings- och arbetsliv, politik och kommunorganisation.

En förutsättning för att få alla involverade parter att agera mot det gemensamma målet är att det finns en drivande kärna med ett samlande ledarskap. Det som leder till resultat och framgång är en mängd olika åtgärder (små som stora) inom många olika områden. Tillsammans leder de till tillväxt i kommunen. Ytterligare en framgångsfaktor är att synliggöra det som görs och sker inom arbetet med tillväxtstrategin och koppla det till den strategiska målbilden.

Varje förändring börjar med de första stegen.

ARBETSMODELL

Tillvägagångssättet och arbetsmodellen, som har varit grunden i arbetet bygger på tre delar. Dessa tre delar är:

- Identifiera förändringar och krav i omvärlden som påverkar Härnösands kommun (BÖR)
- Unika och fördelskapande tillgångar som Härnösand kan bygga vidare på (KAN)
- Att identifiera målbilder och önskvärda framtidsbilder i ljuset av omvärldsförändringarna och tillgångarna (VILL)

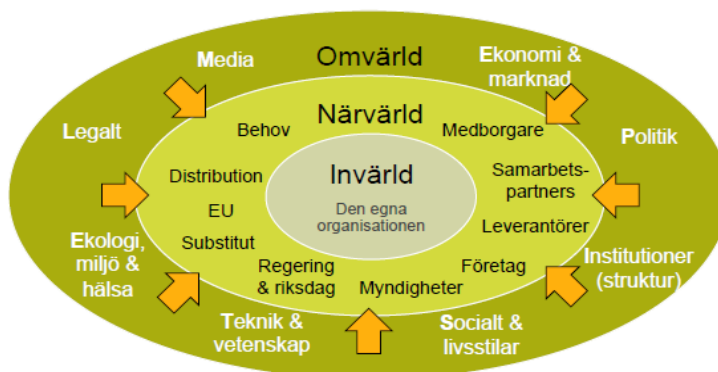
Figur 1. Robusta strategier möter Bör och Vill och tar stöd i Kan

3 OMVÄRLDSTRENDER – BÖR

Omvärldsanalys handlar om att lyfta blicken, använda fågelperspektivet och identifiera trender (förändringar) som kan komma att påverka Härnösands omvärld och närvärld vad gäller kommunens tillväxt mot 2030.

Om omvärld, närvärld och invärld

I arbetet med omvärldsanalysen tar vi hjälp av tre systemnivåer för att sortera och skilja på vilken arena som förändringen sker.

Omvärlden är den värld som Härnösands kommun inte direkt kan påverka. Förändringar i omvärlden kan ha stor påverkan på den egna verksamheten.

Närvärlden är den plattform där Härnösand agerar som en central aktör. På denna arena har Härnösand viss möjlighet att påverka (om än begränsad) men det finns många andra aktörer som har stort inflytande.

Invärlden består av Härnösand som helhet och är den ”värld” som man verkar i. Här har invånare och kommunorganisationen stort inflytande.

3.1 DRIVKRAFTER – MEGATRENDER

Globaliseringen tilltar

Globaliseringen fortsätter att knyta världen samman vad gäller ekonomiska, politiska och kulturella skeenden. För näringslivet innebär det ökad handel och ekonomiskt utbyte. Företag anställer arbetskraft från utlandet i allt större utsträckning och allt fler företag är verksamma i flera länder vilket också ställer allt högre krav på att vara konkurrenskraftiga.

Globala uppvärmningen fortsätter

Klimatfrågan har kommit i fokus i takt med att den globala uppvärmningen ökar. Frågan prioriteras alltmer av såväl politik som näringsliv och organisationer och påverkar allt fler människor. I december 2015 enades världens länder om ett nytt klimatavtal som binder alla länder och som trädde i kraft i november 2016.

Teknikutvecklingen går vidare

Teknikutvecklingen och digitaliseringen går snabbt och har en stark påverkan på hela vårt samhälle. Informationsrevolutionen har gjort att vi effektivt kan kommunicera med varandra över hela världen. Även inom områden som transporter, bostäder och energi har teknikutvecklingen varit

en starkt bidragande faktor till att skapa nya, smartare och effektivare lösningar.

Digitala mediers genomslag ökar

Denna trend är en av de sju trender som trädde fram efter breddgruppens arbete. Den genomförda sambandsanalysen visade dock att trenden var starkt drivande iförhållande till andra trender och har därför placerats bland drivkrafterna.

Idag har nästan hela befolkningen tillgång till digitala plattformar. En förflyttning har de senaste åren skett från uppkopplad dator till surfplattor och smarta mobiler. Genom lättillgängligheten och aktualiteten i informationen är digitala medier på god väg att ta över traditionella medias roll som informations- och kunskapsbärare. Åsikter och preferenser som framförs eller delas i sociala medier av personer i vårt nätverk har mycket större trovärdighet än budskap från officiella avsändare. Inför beslut kompletterar man med relevant information från jämförelsesajter som t.ex. Pricerunner och Tripadvisor. Unga hämtar hellre information och inspiration från olika tillgängliga kanaler som t.ex. Youtube. Ett konkret exempel är att med ökad kommunikation på Facebook röstades Härnösand 2015 fram till Sveriges fjärde bästa sommarstad.

3.2 SYNSÄTT FÖRÄNDRAS

Ökad mångfald

Sveriges befolkning blir allt mer blandad vad gäller kulturer, livsstilar, utbildning, religion, etnicitet och öppenhet med sexuell läggning. Människor med vitt skilda inriktningar behöver samsas på samma ort och i samma organisationer vilket kan skapa såväl ny dynamik som sociala spänningar. Vi ser också en förändring i hur människor engagerar sig, från breda, homogena folkrörelser kanaliseras nu engagemang och intressen i mindre grupperingar, ofta av mer temporär karaktär. Vi ser en pågående rörelse där det gamla Härnösand är på väg att bli något nytt och där man i dagsläget har en känsla av att befinna sig mitt i resan. På arbetsmarknader som tillvaratar mångfald, integration och sociala ekonomin ökar tillväxsfaktorn.

Ökat fokus på hållbarhet

Vi ser ett ökat fokus på hållbarhet (socialt, ekonomiskt och miljömässigt) i samhället. På många håll i landet drivs projekt inom hållbar stadsutveckling som t.ex. kan handla om att minska resursanvändningen, använda fossilfri energi, satsa på ekoprodukter/närodlat samt skapa mötesplatser för invånarna. Cirkulär ekonomi är ett alltmer förekommande begrepp, det handlar i stora drag om att återskapa resurser, att återanvända eller återvinna vilket kan bidra till ökad affärsnytta.

Att dela produkter och tjänster har i den framväxande delningsekonomin blivit allt vanligare och enklare tack vare den tekniska utvecklingen. Social hållbarhet innebär att människor ska ha en hygglig standard och leva i en trivsamt miljö samt att samhället ska ha förmåga att lösa de problem som människor hamnar i. Området är brett och det finns en mängd olika initiativ i stort och smått. Ett exempel är hamburgerkedjan Max som i ett avtal med Samhall anställer personer som står utanför arbetsmarknaden. Över huvud taget har utvecklingen gått från att bara agera miljömässigt till att i allt större

omfattning inbegripa utveckling av affärer och skapa nya företag inom området. Härnösand är på god väg med bl.a. fossilfri kollektivtrafik och ett djupt engagemang vad gäller att ta emot flyktingar.

3.3 LIV OCH ARBETE FÖRÄNDRAS

Boendet prioriteras allt högre

En attraktiv boendemiljö blir allt viktigare och prioriteras av allt fler. Med det funktionella inom räckhåll blir valet av boende och dess läge mer kopplat till personliga preferenser, emotionella val och behov av sammanhang. Förr föddes de flesta in i gemenskaper (kollektiv) som var närmast givna; släkt, familj, klass etc. Idag söker sig istället många till de livsstilsgemenskaper de känner mest samhörighet med, vilket gäller inte minst yngre människor. För regionala aktörer blir dessa komplexa strukturer allt viktigare att förstå sig på för att kunna leverera platsvärde. En utmaning för regionala aktörer blir att hitta det gemensamma i ett fragmenterat landskap av mikrogrupperingar. En annan utmaning är att principen ”lika sökerlika” tycks gälla. Har man en viss typ av människor på en plats tenderar det att attrahera likasinnade.

Arbetsliv i förändring

Arbetslivet genomgår en stor omvandling från att ha varit i ett stabilt tillstånd till ett läge med en stadig och ständig förändring. Gamla företag omvandlas eller försvinner och nya företag inom nya branscher tar vid och växer fram. Drivkraften bakom förändringarna är inte bara att industrin flyttar och automatiseras utan också tjänstesektorn automatiseras allt mer, vilket förflyttar behovet av kompetens och personal.

Vi ser att tjänstesektorn idag är den starkast växande sektorn i länet. Den tidigare platsbundenheten vid ett kontor luckras upp och arbete på distans blir allt vanligare inom vissa yrkesgrupper. I takt med teknikutvecklingen ökar olika typer av distanstjänster som andel av ekonomin och av antalet anställda. Behovet avkompetenser förändras parallellt med arbetslivet och i allt snabbare takt vilket ställer stora krav på det etablerade utbildningssystemet att möta de förändrade behoven i tillräcklig god tid. Ett exempel är att Sverige idag räknas som ledande inom dataspelbranschen, en bransch i kraftig tillväxt. Efterfrågan av arbetskraft är också fortsatt hög inom bygg och anläggning, vård- och omsorg samt serviceyrken.

Regionförstoringen tilltar

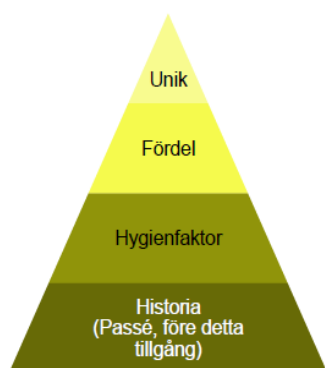
Allt fler arbeten blir mer kunskapsorienterade och mindre platsbundna vilket ökar grundförutsättningarna för att bo på ett ställe och arbeta på ett annat. De lokala arbetsmarknadsregionerna, d.v.s. synen på vad som är tillgänglig arbetsmarknad förändras och påverkar människors syn på möjligheter att söka jobb. Detta p.g.a. att människor reser/pendlar över allt längre avstånd för att komma till och från sin arbetsplats. Ökad uppkoppling och rörlighet leder till större arbetsmarknadsregioner som inte följer administrativa gränser. ”Virtuella regioner” som inte bygger på geografi, utan på relationer växer fram. Administrativa regioner blir också färre då de slås ihop till större regioner och på en global nivå sker också en sammanslagning av större regioner, geografiskt och/eller administrativt.

Upplevelser – bransch i tillväxt

Upplevelseindustrin bedöms som en av de viktigaste framtidsbranscherna och innefattar besöksnäringen men har nära band till och likheter i sin logik till de kreativa och kulturella näringarna (KKN) som är starkt växande i många delar av landet. Upplevelsebranschen anses intressant då det är en platsbunden industri som är personalintensiv och därmed kan vara en viktig arbetsgivare på en ort när automationen tar över många andra branscher. Ett annat faktum är att konsumtionen av olika typer av upplevelser ökar stadigt med hänvisning till utgifterna som läggs inom detta område. Visionen på det nationella planet är att besöksnäringen ska dubbleras fram till år 2020. Dock ställs allt högre krav på upplevelsen i takt med allt mer krävande konsumenter, där inte minst vikten av ett professionellt värdskap ökar.

4 TILLGÅNGAR- KAN

Tillgångspyramiden beskriver olika typer av tillgångar med hänsyn till deras förutsättningar att skapa fördelar för den organisation som förfogar över dem

Figur 4. Tillgångspyramiden

Unika och fördelsskapande tillgångar kan ge Härnösand fördelar om man drar nytta av dem. Unikt innebär att Härnösand, ibland med grannkommuner, är ensamt om dem, åtminstone inom regionen.

Som hygienfaktor räknas sådant som alla kommuner har och som utgör en grund för att överhuvudtaget kunna fullgöra sin uppgift.

I basen på pyramiden ligger det som idag har passerat bäst före datum och således inte längre har någon direkt betydelse.

HÄRNÖSAND OCH HAVET

Koncentrerad stadskärna byggd på öar med många vattennära utvecklingsmöjligheter.

NYTÄNKANDE ENTREPRENÖRER

I Härnösand har vi gott om entreprenörer som utvecklar framgångsrika företag.

UTVECKLING OCH UTBILDNING INOM ENERGITEKNIK

I Härnösand finns en bas för samordning och vidareutveckling av energiteknik.

REGIONALT ADMINISTRATIVT CENTRUM

De regionalt utvecklingsansvariga offentliga aktörerna finns samlade i Härnösand.

KULTURAKTÖRER MED SPETS

Ett lockande kulturliv med mångfald och dragningskraft.

HÖGA KUSTEN

Höga kusten har både ett världsarv och ett känt varumärke som lockar besökare från när och fjärran.

5 MÅLBILD – VILL

ÖVERGRIPANDE MÅLBILD

Företagsamma staden med den personliga livsmiljön

I Härnösand är vi engagerade och företagsamma – på egen hand eller tillsammans i företag, organisationer och nätverk.

Miljön där du lever och verkar ska passa dig och det liv du vill leva – du kan finna din plats både i staden, vid havet och på landet.

STRATEGIER FÖR ATT NÅ MÅLBILDEN

Delstrategier för tillväxt

- *Företagsamhet*
- *Utbildningar som grundar*
- *Den personliga livsmiljön*

Dessa är samtliga hörnstenar för att nå målbilden. För att nå dessa krävs också en samlande *Gemensam kraft* i hela samhället.

Hållbarhet – genomsyrar allt ligger som grund för samtliga av dessa delstrategier. I botten finns

Infrastruktur – basen för utveckling som är grundförutsättning för fortsatt tillväxt.

Figur. Delstrategierna som en sammanfattande bild

GEMENSAM KRAFT

Att skapa en gemensam kraft och positiv rörelse är hjärtat i arbetet med att nå målbilden.

Det handlar både om att vara öppen och mottaglig för det nya och att se dagens och morgondagens möjligheter. Att lyfta fram och vara stolt över såväl egna som andras framgångar är en nyckel till Härnösands tillväxt. Ett strategiskt ledarskap som fokuserar på den gemensamma kraften är avgörande för framgång.

Sammanfattningsvis:

- Öppenhet för det nya
- Ser möjligheter tillsammans
- Stolta över framgångar

UTBILDNINGAR SOM GRUNDAR

Ett utbildningssystem som möter dagens och framtidens kompetensbehov är en förutsättning för ett samhälle i tillväxt. För att skolan ska ge en bra grund för kommande arbetsliv behövs en modig skola som går före och fångar möjligheter i samarbeten med näringslivet. En framsynt, vuxenutbildning är central för Härnösands tillväxt.

Sammanfattningsvis:

- En röd tråd från skola till företagsamhet
- En modig skola som går före
- En studiemiljö där teori och praktik förenas

FÖRETAGSAMHET

Tillväxt frodas i en kultur som präglas av företagsamhet. Möten mellan människor leder till kreativitet och utveckling i både gamla och nya branscher. Ett gott företagsklimat är en grogrund för ett näringsliv i tillväxt.

Sammanfattningsvis:

- Företagsklimat för bästa tillväxt
- Kreativt entreprenörskap – i en bredd av branscher
- Möjligheter genom mötesplatser

DEN PERSONLIGA LIVSMILJÖN

Ett lockande boende i en tilltalande trygg miljö med möjlighet till nytänkande på flera sätt, är en grund för att få behålla och attrahera nya invånare. En stor del i attraktiviteten är att skapa naturnära boenden med närhet till såväl havet som en levande stadskärna och aktivt kulturliv. Livspusslet blir i den miljön så mycket enklare.

Sammanfattningsvis:

- Närhet som gör livspusslet enklare
- Personligt boende nära naturen, nära kultur och nära fritidsaktiviteter
- Levande stadskärna vid havet

HÅLLBARHET GENOMSYRAR ALLT

Utvecklingen inom hållbarhet har gått från att handla om miljöfrågan till att i allt större omfattning inbegripa förändringar i hela samhället, även socialt och ekonomiskt, samt att skapa nya affärsmässiga möjligheter inom området. Att satsa på långsiktig hållbarhet är ett måste i dagens och morgondagens samhälle. Sett ur ett tillväxtperspektiv är det en hygienfaktor som också kan hjälpa till att ge konkurrensfördelar.

Sammanfattningsvis:

- Långsiktig hållbarhet – socialt, ekonomiskt och miljömässigt – är väsentlig för allas vår framtid och kan dessutom ge oss en konkurrensfördel.

INFRASTRUKTUR – BASEN FÖR UTVECKLING

Väl fungerande och funktionella kommunikationer är i det framväxande nätverkssamhället en grundbult för att skapa en välmående och växande kommun i en välmående och växande region. Snabb bredbandsuppkoppling och järnvägsförbindelser som gör det lätt och smidigt att ta sig ut i världen, är två viktiga förutsättningar för utveckling och tillväxt.

Sammanfattningsvis:

- Snabbt och enkelt resande
- Snabb uppkoppling

6 LÅNGSIKTIGT HÅLLBART ARBETE - FRAMGÅNGSFAKTOR

Tillväxtstrategin ligger till grund för det fortsatta arbetet med tillväxt i Härnösands kommun. Strategin kompletterar kommunens fastställda vision och mål och är ett av kommunens viktigaste styrdokument. Strategins genomförande sker i nära samklang med kommunens övriga övergripande styrdokument, som till exempel översiktsplan, klimat- och energiplan och kulturplan .

För att lyckas med att nå den strategiska målbilden behövs en fortsatt bred förankring och uppslutning. Ett viktigt steg på vägen är att kommunicera strategierna och arbeta med att skapa en förståelse för innehållet. Vikten av delaktighet och medskapande kan inte nog betonas.

Resultat och framgång är en mängd åtgärder (små som stora) inom många olika områden. De stora satsningarna t.ex. nyetablering av företag och liknande är värdefulla och viktiga framåt, men man ska även synliggöra de små insatserna som bidrar till helheten. Att synliggöra det som görs och sker inom arbetet med tillväxtstrategin och koppla det till den strategiska målbilden är därför viktigt.

Att se långsiktigt på arbetet och fokusera på att nå en strategisk målbild är tillväxtstrategins utmaning. Förändringar går inte över en natt, inte ens över år och kräver därmed uthållighet. Handlingsplaner, utvecklingsarbeten och nya projekt behöver skapas för att nå tillväxtstrategins målbild. Att sätta upp delmål, följa upp och utvärdera insatser och resultat blir därför viktigt.